

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.З.Н.

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

Національний
технічний університет
ДНІПРОВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА
1899

Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Київський національний університет
будівництва і архітектури
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ХVІІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА
НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

09 – 12 грудня 2025 року
Полтава

B0%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8/%D1%81%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B8/Stopanski_nauki_1.pdf

6. Gediminas Buciuonas; Mykola Lakhyzha; Oleh Didenko *Environmental and economic losses of the agricultural sector of Ukraine as a result of Russian aggression 2024-09-12 Proceedings of the 2024 International Conference «ECONOMIC SCIENCE FOR RURAL DEVELOPMENT» No 58/ Jelgava, LBTU ESAF, 16-17 May 2024, pp. 372-380 DOI: 10.22616/ESRD.2024.58.036*

УДК 7.012:378.147

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ
У ГАЛУЗІ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА ТА ДИЗАЙНУ**

Малежик Ю.М., кандидат педагогічних наук, доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
28julimal@gmail.com

Сучасний світ характеризується зростанням ролі візуальної інформації, що продукується та сприймається у величезних обсягах. В умовах розвитку креативних індустрій фахівці мистецького і дизайнерського профілю зіштовхуються з необхідністю опановувати складні візуальні коди, адаптуватися до нових форматів художньої комунікації та працювати з цифровими інструментами, які постійно оновлюються.

Візуальна грамотність у XXI столітті, це не лише вміння сприймати і створювати зображення, а й здатність здійснювати критичний аналіз, інтерпретацію і трансформацію візуального матеріалу. Тому питання формування цієї компетентності у студентів в галузі вищої мистецької освіти набуває особливої актуальності та вимагає оновлення педагогічних методів.

Розвиток сучасного мистецтва та дизайну відбувається в умовах стрімких технологічних змін, гібридизації художніх практик і зростання ролі візуальної комунікації в суспільстві. Візуальна грамотність стає однією з ключових компетентностей фахівців мистецтва та дизайну, оскільки передбачає здатність не лише створювати, але й аналізувати, інтерпретувати та критично осмислювати візуальні образи. Традиційні педагогічні підходи часто не відповідають потребам цифрової культури, яка вимагає інтерактивності, мультимедійності та високої мобільності навчальних процесів. У зв'язку з цим актуальним є впровадження інноваційних психолого-педагогічних методів, здатних розвивати візуальну грамотність у студентів на основі сучасних цифрових інструментів, VR/AR-технологій, штучного інтелекту та проєктно-орієнтованого навчання.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності інноваційних методів формування візуальної грамотності студентів мистецьких і дизайнерських спеціальностей у контексті сучасної цифрової освіти.

Дослідження проводилося у три етапи протягом 2025 року на базі кафедри образотворчого мистецтва, Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». На першому етапі здійснено теоретико-аналітичний огляд наукових джерел з питань візуальної грамотності, когнітивної психології творчості, медіаосвіти та інноваційних технологій навчання [1; 2; 3; 4; 5]. На другому етапі розроблено комплекс інноваційних методів та завдань, що включали: цифрове ескізування та AI-асистовані інструменти, що сприяють розвитку експериментального мислення; проєктно-орієнтоване навчання з акцентом на дизайн-процес, реальні кейси та колективну творчість; мультимодальні завдання (робота з фото, відео, цифровими інсталяціями, інтерактивною графікою); методи критичного аналізу візуальних матеріалів (аналітичні щоденники, інтерв'язія, кейс-аналіз).

На третьому етапі здійснено педагогічний експеримент, що включав контрольну та експериментальну групи. Рівень візуальної грамотності оцінювався за такими критеріями:

здатність до візуального аналізу; композиційно-просторове мислення; візуально-комунікативна компетентність; креативність та візуальна інтерпретація; технічна цифрова компетентність.

Унаслідок упровадження інноваційних методів у навчальний процес в експериментальній групі зафіксовано суттєве підвищення рівня візуальної грамотності студентів. Студенти продемонстрували вищу здатність до осмислення складних візуальних образів, виявлення композиційних закономірностей та семіотичного аналізу. Використання цифрових інструментів сприяло появі більш нестандартних композиційних рішень, зростанню рівня експериментальності в роботах. Відбулося підвищення технічних компетенцій: студенти впевненіше працювали з графічними редакторами, генеративними AI-інструментами та мультимедійними платформами. Завдяки проєктно-орієнтованим методам студенти навчилися ефективніше презентувати свої роботи, обґрунтовувати дизайн-рішення та інтегрувати візуальні матеріали в комунікативні задачі. Інноваційні методи зробили навчання більш інтерактивним, що сприяло підвищенню внутрішньої мотивації студентів та творчої ініціативності.

Результати проведеного дослідження підтверджують ефективність інноваційних методів у формуванні візуальної грамотності студентів мистецьких і дизайнерських спеціальностей. Застосування VR/AR-технологій, штучного інтелекту, мультимодальних завдань та проєктно-орієнтованого підходу сприяє розвитку ключових професійних компетентностей, зокрема візуального аналізу, композиційного мислення, технічної грамотності та творчої рефлексії.

Отже, можемо прийти до висновку, що інноваційні психолого-педагогічні методи підвищують якість мистецької освіти, відповідаючи потребам сучасної цифрової культури та ринку творчих індустрій. Доцільним на наш погляд, є подальше дослідження можливостей взаємодії штучного інтелекту, інтерактивних платформ та медіадидактики у розширенні практик візуальної мистецької освіти та дизайну, зокрема.

Література:

1. Ільїна Г. «Візуальна грамотність» у контексті когнітивних та освітніх процесів. *Scientia fructuosa*. 117, 1. 2018. С. 156–168.
2. Кірдан О., Кірдан О., Литвиненко В. Медіаосвіта та формування медіакомпетентності майбутніх педагогів і менеджерів освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, (1(29), 2024. С. 116–125. [https://doi.org/10.31499/2307-4914.1\(29\).2024.305104](https://doi.org/10.31499/2307-4914.1(29).2024.305104)
3. *Психологія творчості : навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. І. С. Калиновська. – Умань : Видавець «Сочінський М.М.», 2022. – 300 с.*
4. Семенюк С., Алексєєва С. Формування візуальної компетентності студентів дизайнерських спеціальностей як психолого-педагогічна проблема. *Scientific Collection «InterConf»*, (182), 2023. 86–90. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/5005>
5. Ситник Г.М. Креативність як чинник особистісного зростання. *Психологічні аспекти розвитку особистості: збірник наукових праць. Кривий Ріг: КДПУ, 2022. С. 51– 56. <https://repository.kristti.com.ua/handle/eiraise/997>*